

Juohkima mielde

Viite Sávzaadreassa

Asia DÁRKKISKEAHTES SÁVZZABIERGGU NJUOLGGOVUOVDIMA SUOVVAN
BOAZODOALLOGUOVLLUS

Ášši duogáš

Ijohkaleagi sávzadoalloeiggiid adreassas Eana- ja meahccedoalloministerijai evttohit sávzzaid njuovvama, rohpaid giedahallama ja vuovdima suovvama oastái álgobuvttadandoalus njuolggovuovdimiin boazodoalloguovllus. Ovdamearkan doaimmašii boazodoalu lobálaš bohccobierggu njuolggovuovdin. Álgobuvttadanbáikkis dahje báikkis, gos boazu lea njuvvojuvnon, lea lobálaš dárkkismeahtun bohccobierggu dahje das válmmaštuvvon goikebierggu vuovdin dahje luobaheapmi njuolga oastái EU áshusa spiehkastagain.

Eana- ja meahccedoalloministeriija ásahan eanadoalu boaho- ja gánnáhahttivuohtabargojoavku čielggada ja válmmaštallá konkrehta vugiid eanadoaluid gánnáhahttivuođa ja eanadoalliid boahoráma buorideapmin. Bargojoavku čielggada doaibmabajis áigge, mii bistá ráddehusbaji loahpa rádjai, eanadoallobuktagiid ja buvttadaninvesteremiid márkanastima doaibmama, eanadoalu goluid hálddašeami, eanadoalu doarjjapolitiikka ollašuhttima, vearuhusa sihke eará gánnáhahttivuhtii čuohecci doaimmaid. Čakčat 2008 bargojoavku mearredii evttohit, ahte eana- ja meahccedoalloministeriijas válmmaštallet bohccobierggu sulastahti spiehkastaga ohcama maiddái sávzzabirgui dego adreassas evttohit.

Biergobearráigeahču ovddidandárbuid ja –vugiid leat smiehttan čielggadalli Marjatta Rahkio muittuhančállagis jagis 2009 [1]. Borramušgálvoláhkaásaheami čuoovvumii ja bearráigeahčču laktáseaddji smávva- ja gaskastuorra fitnodagaid váttisvuodaid leat smiehttan bargojoavkoraporttas jagis 2009 [2]. Okta guovddáš váttisvuohan lea ihtán njuovahagaid dáhtuhisvuoha njuovvat sávzzaid gánnáhahttimeahtumin sihke alla biergobearráigeahččomávssut oppa riikkas.

Davvi-Suoma sávzanjuovvanváltisvuodaid sihke sávzadoaluid gánnáhahttivuođa čoavddusin leat smiehttan earálágan vugiid. Čoavddusin leat evttohan earret eará smávvanjuovahatfierpmádaga nannema Davvi-Suomas, boazonjuovahagaid ávkkástallama buorebut sávzzaid njuovvamis sihke njuovahagaid, maid sáhtta sirdit, vuoddudeami guvlui. Mañimužžan máinnašuvvon čovdosis lea dahkkon čielggadeapmi Kainuus ja Várre-Gárjilis (Vaara-Karjala) jagi 2006 [3]. Máñgga fitnodatdoalli oktasašfidnu eai atnán gánnáhahttin ee., go boazodoallit geassádedje fidnus njuolggovuovdinuoigatvuoda dihtii.

Bohccuide gullelaš spiehkastaga lálkkaásaheamis

Jagi 2005 Suopma vuolggahii doaimmaid EU:as, vai sálktašii suovvat dálkkiskeahkes varas bohccobierggu ja das válmmaštuvvon goikebierggu njuolggovuovdima álgobuvttadanbálkkis dahje bohcco njuovvanbálkkis. Ággán ledje jahkečudiid joatkašuvvan Lappi árbevierru, doaimma smávisvuohka ja sierra geografalaš hehttehusaid guovllu doaimma. EU-ásahusa mielde bohccuide heivehit gárdejuvvon fudđui áсахuvvon hygieniijagáibádusaid. EU mieđihii Supmii bohccuide guoskevaš álbmotlaš spiehkastaga cuonomanus 2006, mii lea ollašuhthuvvon borramušgálvolága 13 §:a 2 momaantta 6 ja 7 čuoggáid vuodul. Stáhtaráđi áсахusain dat bodii fápmui 10.5.2006 rájes.

Bohccuid dollet EU-riikkain dušše Suomas ja Ruotas. Sávvzabierggu buvttadit juohke lahttoriikkas, ja oasis lahttoriikkain dat lea fuomášahtti eanadoalloeláhus.

Sávzzaide evttohuvvon spiehkastaga ohcan EU:as

Jus Suomas livččii lobálaš sávzzaid álgobuvttadandoalus njuovvan boazodoalloguovllus, varas sávzzabierggu ja rohpaid giedahallan, vuovdin dahje eará luobaheapmi njuolga oastái almma biergobearráigeheččui gullelaš doaimmaid, gáibidivččii dat spiehkastaga ohcama EU:as. Suopma ollašuhktašii álbmotlaš doaimmaid heivehemiin Eurohpá parlameantta ja ráđi elliidvuđolaš borramušgálvuid guoskevaš sierra hygieniijanjuolggadusain addán áсахusa (EU) N:r 853/2004 artihkkalis 10 čuoggás 3 ja Eurohpá parlameantta ja ráđi olbmo biebmun oaivvilduvvon elliidvuđolaš buktagiid virggálaš bearráigeahču ordnema guoskevaš sierranjuolggadusain addán áсахusa (EU) N:r 854/2004 artihkkalis 17 čuođđás 3 máinnašuvvon vejolašvuoda heivehit áсахusa mildosiid.

Ovdal dan Suopma galggašii dahkat kommišuvdnii ja eará lahttoriikkaide almmuhsa, ahte dat háliida ollašuhthit álbmotlaš doaimmabijuid ja ákkastallá dan juogo árbevirolaš vugiid geavaheami joatkima vejolažžan dahkamiin sávzzabierggu buvttadan-, nállašuhthit- dahje juohkinmutter dahje, ahte Suopma figgá dávistit dakkár borramušgálvosuorggi fitnodagaid dárbbuide, maid buvttadeapmi lea smávis dahje mat leat sierra geografalaš hehttehusaid vulosaš guovlluin. Lassin Suopma galggašii čilget om. áсахusaid heiveheami sivaid ja dahkat riskaanalysa dálkkiskeahkes sávzzabierggus olbmo dearvvašvuhtii. Suopma galggašii sihkarastit, ahte eallii dearvvasvuohka ja daid buresbirgejupmi, borramušgálvohygeniija sihke álbmotdearvvašvuohka ja eará ovdelis máinnašuvvon áсахusaid ulbmilat das fuolatkeahhtá ollašuvvet.

Eará lahttoriikkat galggašedje sáddet vejolaš girjjálaš fuomášuhthimiid kommišuvdnii golmma mánu siste almmuhusa vuostáiváldimis. Kommišuvdna sálktašii gullat Suoma Borramušgálvo-gollosa ja elliid dearvvašvuoda giedahalli bistevaš kommišuvnnas. Kommišuvdna mearredivččii, ahte sálkhtágo plánejuvvon doaimmaid ollašuhthit. Jus okta dahje mánga lahttoriikka attašii/attašedje almmuhusas girjjálaš fuomášuhthimiid, de galggašii kommišuvdna gullat Suoma bistevaš kommišuvnnas. Jus kommišuvdna ii mánu siste almmut ožžon girjjálaš fuomášumiid eará lahttoriikkain mearreáiggi (3 mb) nohkamis, Suopma sálktašii ollašuhthit álbmotlaš doaimmabijuidis. Lea goittotge jáhkehahtti, ahte bohccuide veardidettiin eará lahttoriikkain lea eanet beroštupmi sávzzaid biergobearráigeahču áššiide, go sávzzaid doallan lea hui dábálaš mángga lahttoriikkas ja daid dollet váriin, sulluin guhkin ja eará boazodoalloguovlui sullasaš diliin.

Suoma almmuhus komiššuvdnii ii guoskkašii spiehkastagaid oalgebuktagiin, TSE-dávddain iige elliidsuodjaleamis addojuvvon ášahusaid čuovvumis.

Cealkámušbivdda

Eana- ja meahccedoalloministeriija borramušgálvo- ja dearvvašvuohtaossodat bivdá cealkámuša das, galggašii ministeriija álgit válmmaštallat almmuhsa EU-ášahusaid mildosiid heiveheapmái Eurohpá komiššuvdnii ja eará lahttoriikkaide sihke ohcat nu spiehkastaga dárkkiskeahtes sávzzabierggu njuolggovuovdimii boazodoalloguovllus.

Lassin bivdit cealkit eará vejolaš borramušgálvoláhkaásaheami bire siste leahkki molssaeavttuin sávzza bierggu buvttadeami gánnáhahttivuoda buorideapmái.

Cealkámušaid bivdit doaimmahit eana- ja meahccedoalloministeriija borramušgálvo- ja dearvvašvuohtaossodahkii mañimustá 31.8.2009 čujuhusain PL 30, 00023 Valtioneuvosto, dahje šleađgapoasttain čujuhussii elo.kirjaamo@mmm.fi <<mailto:elo.kirjaamo@mmm.fi>>

Lassieduid addá elliiddálkkastanbadjedárkkisteaddji Marjut Hämäläinen, tel (09) 160 52298, šleađgapoasta marjut.hamalainen@mmm.fi <marjut.hamalainen@mmm.fi>

Ossodathoavda

Matti Aho

Elliidddálkkastandárkkisteaddji

Marjut Hämäläinen

MIELDDUS:

Muittuhančála

JUOHKIN: Borramušgálvoindustriijalihttu (Elintarviketeollisuusliitto)

Borramušgálvodorvvolašvuohtadoaimmahat Evira (Elintarviketurvallisuusvirasto Evira)

Elliidsuodjalanlihttu Animalia ro. (Eläinsuojeluliitto Animalia ry.)

Elliiddávddaid doarjunovttastus ETT ro. (Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry.)

Helssega universiteahhta, elliiddálddasiedalaš diedagoddi

Helssega universiteahhta, eanadoallo- ja meahccediedalaš diedagoddi

Honkajoki Oy

Kuluttajat-Konsumentarna ry.

Sávzanjuovahagat

Lappi ámmátoahpaha

Lappi, Davvi-Badaeatnama ja Kainuu BE-guovddážat

Lappilaš kvalitehtalaš sávza – fidnu doalut (Lappilainen laadukas lammas -hankkeen tilat)

Biergoguoovddášlihttu ro. (Lihakeskusliitto ry.)

Biergoindustriijalihttu (Lihateollisuusliitto)

Eana- ja meahccedoalloministeriija/eananguovloossodat

Eana- ja meahccedoallobuvttadeaddjiid Guovddášlihttu MTK ro. (Maa- ja Metsätaloustuottajien Keskusliitto MTK ry.)

Eananguovlodoaimmahat (Maaseutuvirasto)

MTK-Lappi

MTK-Davvi-Badaeana

MTK-Kainuu

Oulu ja Lappi universitehtat

Oulu ja Lappi leanarádđehusat

Bálgosiid ovtastupmi

Biffaoapmelihttu (Pihvikarjaliitto)

ProAgria Guovddáziid lihttu/sávzadoallu

Beaivválašgávpi ro. (Päivittäistavarakauppa ry.)

Roavvenjárgga ámmátallaskuvlla

Borramuš-Suopma temájoavku (Ruoka-Suomi teemaryhmä)

Sámediggi

Suoma šibitdoavttirlihttu ro.

Suoma elliidsuodjalanovttastus

Suoma hygienihkkaaršibitdoavttirovttastus ro. (Suomen

hygieenikkoeläinlääkäriyhdistys ry.)

Suoma Golaheaddjilihttu ro. (Suomen Kuluttajaliitto ry)

Suoma gielđašibitdoavttirlihttu ro. (Suomen kunnaneläinlääkäriliitto ry.)

Suoma sávzaovttastus ro. (Suomen lammasyhdistys ry.)

Suopmelaš bierggu nállašuhttit ro. (Suomalaisen lihan jalostajat ry.)

Suoma dárkkistanšibitdoavttirovttastus ro. (Suomen tarkastuseläinlääkäriyhdistys ry)

Svenska Lantbruksproducenternas centralförbund

1] Biergobearráigeahču ovddidandárbbut. Čielggadalli Marjatta Rahkio raporta ja evttohusat
http://www.mmm.fi/images/5G3eLvJLÁ/Rahkion_selvitysraportti_nettiin.pdf

[2] Smávva ja gaskastuorra fitnodagaid vásihan borramušgálvoláhkaásaheami ja –gohcima váttisvuodaid čielggadallan fidnobargojoavkku raporta.

http://www.mmm.fi/attachments/mmm/julkaisut/tyoryhmamuistiot/2009/5FF6uNijU/trm3_final.pdf

[3] Ovdačielggadanfidnu sirdinnjuovahatdoaimmas Varre-Gárjilis (Vaara-Karjala) 15.05.-31.12.2006, Osuuskunta Karelian Riista, Kari Repo